

LIBRIS

Carmen IORDĂCHESCU

Daniela DULICĂ

Camelia SIMA

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

Clasa a IV-a

 EDITURA CARMINIS
educational

I. CHEMAREA TOAMNEI

<i>Suflețelul învață</i> , după Mircea Sântimbreanu	4
<i>Balada unui greier mic</i> , de George Topîrceanu	11
<i>Evaluare inițială</i>	15

II. DIN TAINELE CĂRȚII

<i>Castana din poveste</i> , după Octav Pancu-Iași	18
<i>Puiul</i> , de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești	24
<i>Micul Prinț</i> , după Antoine de Saint-Exupéry	28
<i>Muma lui Ștefan cel Mare</i> , de Dimitrie Bolintineanu	32
<i>Recapitulare</i>	35
<i>Evaluare</i>	37

III. IARNA - TĂRÂM DE POVESTE

<i>Lebedele</i> , după Hans Christian Andersen	38
<i>Spărgătorul de nuci</i> , după E.T.A. Hoffmann.....	43
<i>Omul de zăpadă</i> , după Hans Christian Andersen	49
<i>Evaluare</i>	53

IV. MIRAJUL COPILĂRIEI

<i>Iarna pe uliță</i> , de George Coșbuc.....	54
<i>Heidi, fetița munților</i> , după Johanna Spyri.....	62
<i>Recapitulare</i>	73
<i>Evaluare</i>	78

V. MIREASMA PRIMĂVERII

<i>Zâmbetele Pământului</i> , după Nestor Urechia	81
<i>Textul de informare. Despre fluturi</i>	90
<i>Recapitulare. Concertul primăverii</i>	99
<i>Evaluare</i>	104

VI. PENELUL NATURII

<i>Bambi cunoaște câmpia</i> , după Felix Salten	107
<i>Umbrela roșie</i> , după Titel Constantinescu	114
<i>Legenda Privighetorii</i>	123
<i>Doi ani de vacanță</i> , după Jules Verne	130
<i>Recapitulare finală 1</i>	136
<i>Recapitulare finală 2</i>	142
<i>Evaluare finală</i>	150

Suflețelul învață

după Mircea Sântimbreanu

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Bifează răspunsurile corecte.

a) Personajul principal, Ionel, este supravegheat de:

☐ mama; ☐ tata; ☐ bunica.

b) Băiatul nu face nimic în casă, deoarece:

☐ are mereu cartea alături;

☐ are multe teme;

☐ nu i se cere ajutorul.

c) Vrând să-i facă harta corect, bunica a descoperit că:

☐ Oltul nu se varsă în Marea Neagră; ☐ un elev de clasa a IV-a are mult de învățat;

☐ băiatului nu-i place să scrie; ☐ sub coperta manualelor erau cărțile preferate ale lui Ionel.

d) Proverbul care se potrivește acestui text este:

☐ Buturuga mică răstoarnă carul mare.

☐ Cine fură azi un ou, mâine va fura un bou.

☐ Ulciorul nu merge de multe ori la apă.

☐ Ziua bună se cunoaște de dimineață.

2

Răspunde la întrebări.

a) De ce bunica pășește încet prin casă?

b) Ce face băiatul când i se cere să cumpere pâine?

c) Ce a descoperit bătrâna răsfoind manualele din ghiozdan?

d) De ce bătrâna nu crede vorbele domnului învățător, care spune că Ionel nu învață?

e) Cum a reacționat băiatul față de bunica lui după ce a primit calificativul la Geografie?

3

a) Scrie, pe spațiul dat, din ce acțiuni și cuvinte ale băiatului reies următoarele trăsături de caracter.

• obraznic: _____

• leneș: _____

• mincinos: _____

b) Scoate în evidență acțiunile pe care bunica le face în locul nepotului sau la „comanda” lui.

4 Explică de ce crezi că s-a supărat bunica pe nepotul său care citea tot timpul. Este un lucru rău să îți placă să citești?

5 **Joc de rol în perechi** Cum ai reacționa dacă tu ai fi bunica și ai descoperi că nepotul nu învață, așa cum spune? Imaginează (oral) împreună cu un coleg/o colegă dialogul și măsurile luate.

6 **Atelier creativ.** Imaginează-ți finalul lecturii, într-un text dialogat de 4-6 replici.

- Poți schimba rolurile sau comportamentul unui personaj.
- Oare la ce se gândea bunica atunci când l-a trimis pe nepot să ia două brațe de lemne?
- De ce bunica a așezat în sertarul ei cărțile de lectură?
- Cum crezi că l-a pus bunica pe „suflețel” să-și corecteze lenea?

• Elemente de limba română •

• Sunetul, litera, vocale și consoane. Cuvântul. Despărțirea în silabe •

1 Subliniază vocalele din cuvintele: *pomenit, umblă, îmbrăcată, învățătorul, rând, suflețelule.*

2 Înlocuiește literele subliniate cu altele pentru a forma cuvinte noi: *când, toată, dacă, deci, tăiat, trei, fața, două.*

3 Scrie numărul de sunete și litere din următoarele cuvinte:

învățat: S, L; picioarelor: S, L; ochii: S, L; continuu: S, L;
explicația: S, L; tânjală: S, L; împreună: S, L; pricep: S, L.

4 Barează varianta greșită.

- pi-ci-oa-re-lor/pi-cioa-re-lor
- de-ran-je-ze/de-ra-nje-ze
- con-ti-nu-u/ con-ti-nuu

- con-ști-in-cios/conș-ti-in-cios
- su-bți-re/sub-ți-re
- o-chi/ochi

Alcătuiește câte o propoziție cu două, trei, respectiv patru cuvinte.

6 Barează forma nepotrivită în context.

- Prietenul meu este deloc
de loc din Ploiești.
- Elevul nu a răspuns deloc
de loc la întrebare.
- Traian este bolnav, nu mai
numai vine la teatru.
- Ana vrea să studieze nu mai
numai chitara.
- Nu știe ce va
ceva urma în program.
- Știe ce va
ceva, dar nu este sigur.

● **Sensul cuvintelor** ●

1 Rescrie enunțurile de mai jos, înlocuind cuvintele colorate cu altele cu același sens.

☆ Când **vine** de la școală, Ionel **se apucă** de învățat.

☆ Bunica are un nepot **sârguincios**.

☆ Ea pășea **continuu** în vârful picioarelor și de-abia **răsufă**.

☆ Suflețelul **azvârle furios** cartea.

☆ Ochii îi **sclipesc vesel**.

2 Alcătuiește câte două enunțuri în care cuvintele mine, mare, noi să aibă sensuri diferite de cele din text. Precizează valoarea gramaticală în fiecare caz (substantiv, adjectiv, pronume etc.).

3 Scrie pe spațiul dat forma corectă.

- * La (*testul/textul*) dat la *Limba română*, nu am lăsat (*alineat/aliniat*) când am transcris (*testul/textul*) de pe tablă.
- * Tatăl lui Ionel este (*deloc/de loc*) din Ardeal.
- * Am povestit (*oral/orar*) lectura și am primit calificativul maxim.

4

Observă sensul expresiilor, apoi alcătuiește enunțuri cu trei dintre acestea.

- ✿ *a călca pe covor* = a pune piciorul, a păși
- ✿ *a călca rufe* = a netezi
- ✿ *a călca pe urmele cuiva* = a avea comportamentul cuiva
- ✿ *a călca strâmb* = a fi necinstit
- ✿ *a călca cu dreptul/stângul* = a porni bine/prost la o acțiune
- ✿ *a-și călca pe inimă* = a face ceva împotriva voinței sale

● Ortografia și punctuația ●

1

Unește rolul virgulei cu propoziția corespunzătoare.

Cornelia, Mihai și Elena lucrează din culegere. ○
 – Copii, este foarte interesantă propunerea voastră! ○
 Florile erau așezate frumos, pe pervazurile ferestrelor,
 ca niște pete de culoare. ○

- desparte strigarea de restul propoziției
- marchează o scurtă pauză în vorbire
- separă termenii unei enumerări

2

Selectează variantele corecte.

- ☆ După vizionarea filmului **ne-am/neam** convins că românii au fost un **ne-am/neam** de oameni harnici și viteji.
- ☆ O vulpe a ieșit **dintr-o/dintro** vizuină și a intrat **într-o/întro** ogradă.
- ☆ **Într-un/Întrun** pahar am pus mustul dulce **dintr-un/dintrun** bidon.
- ☆ Vreau **să-i/săi** invit la petrecerea-surpriză a colegului de bancă și pe colegii **să-i/săi**.
- ☆ **Îi i-au/iau** mamei florile care **i-au/iau** plăcut.

3

Ești la „Târgul aromelor de toamnă”. Scrie un dialog dintre tine și un vânzător. Folosește corect semnele de punctuație.

Joacă de rol

1 Subliniază substantivele din următorul șir și apoi scrie pe spațiul dat forma de plural a acestora: *toamnă, arămie, rod, înnorat, pasăre, îngălbenesc, căderea, școală, pleacă, nor, tristețe.*

2 Alcătuieste câte o propoziție cu fiecare termen al perechilor de substantive: *crin – Crina, mamaia – Mamaia, pământ – Pământ.*

3 Completează, scriind cuvintele din textul următor, corespunzător cerinței.

„El a pus sabia în teacă, salută militărește și merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămadite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârână toba de gât, suie pe un superb cal vânat rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

– Ionel! Ionel!!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!“

(„Vizită“, de Ion Luca Caragiale)

- substantiv propriu → _____
- substantiv comun, gen feminin, număr singular → _____
- substantiv comun, gen feminin, număr plural → _____
- substantiv comun, gen masculin, număr singular → _____
- substantiv comun, gen masculin, număr plural → _____
- substantiv comun, gen neutru, număr singular → _____
- substantiv comun, gen neutru, număr plural → _____

1 Scrie câte un adjectiv care să exprime mărimea, forma și culoarea pentru fiecare dintre substantivele următoare:

- ♦ pom ➡ _____ / _____ / _____
- ♦ fruct ➡ _____ / _____ / _____
- ♦ floare ➡ _____ / _____ / _____
- ♦ platou ➡ _____ / _____ / _____

2 Descoperă adjectivele care se pot forma de la următoarele cuvinte, după model.

Model: floare ➡ înflorit

trandafir ➡ trandafiriu

cenușă ➡ _____

castană ➡ _____

negură ➡ _____

noroi ➡ _____

argint ➡ _____

nor ➡ _____

3 Analizează adjectivele din următorul text:

„Pe mușchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos, lângă iedul ei. Acesta și-a întins capul cu botul mic, catifelat și umed, pe spatele mamei lui, și, cu ochii închiși, se lasă dezmierdat. Căprioara îl linge, și limba ei subțire culcă ușor blana moale, mătăsoasă a iedului.”

(„Căprioara“, de Emil Gârleanu)

● Descrierea ●

1 *Atelier creativ.* Imaginează-ți că ești la „Târgul aromelor de toamnă“. Alege un stand (flori, fructe din livadă, de pădure, legume etc.). Descrie în 5-6 enunțuri ce vezi și ce te-a atras. Folosește substantive însoțite de adjective cât mai frumoase.

2 Descrie în scris imaginea de mai jos. Alege adjective cât mai expresive. Subliniază adjectivele din textul tău.

